

Høringsinnspill på fremtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fra Sør-Odal Senterparti

Fylkeskommunen som helhet har et viktig samfunnsoppdrag. Den skal legge til rette for gode rammebetingelser, slik at kommunene kan opprettholde tjenestenivået og videreutvikle tjenester. Dette bidrar til å redusere ulikheter og fremmer en bærekraftig utvikling av samfunnet. Samlet sett spiller videregående skoler en viktig rolle i utdanning, samfunnsutvikling og individuell vekst. Når nedleggelse av en videregående skole vurderes, er det viktig å balansere hensynet til elevene og samfunnet. Det krever en grundig analyse, også sett fra et samfunnsutviklingsperspektiv.

Kongsvingerregionen er blant de regioner i Norge med størst andel unge uføre, og tall fra NAV forteller om et skremmende antall andre og tredje-generasjon personer uten tilknytning til arbeidslivet. Det påpekes samtidig i rapporter, at det gjennomsnittlige utdanningsnivået i regionen er svært lavt, og at dette synes å ha en klar sammenheng. Bekymringer rundet det store utenforskapet, og arbeidet med å bekjempe dette, går som en rød tråd igjennom alt arbeidet som retter seg mot barn og unge i regionen.

En god skole er en forutsetning for å redusere frafall i videregående skole. For mange elever vil en stor skole ikke nødvendigvis være hverken pedagogisk hensiktsmessig eller miljømessig riktig, med tanke på mulighet og anledning for tilrettelegging. Det vi vet med sikkerhet, er at det alltid er de svakeste elevene som kommer dårligst ut når skolene blir for store.

Skarnes vgs har de siste årene hatt et stort fokus på individuell tilrettelegging, både faglig og sosialt. I 2016 utarbeidet Senter for økonomisk forskning rapporten *Skolekvalitet i videregående opplæring (SØF-rapport nr. 01/16)*. Rapporten baserte sine resultater på variablene fullføring, deltakelse, normert progresjon, normert fullføring standpunkt karakter, norsk eksamen og skriftlig eksamen. Rapporten viste at Skarnes videregående skole presterte godt over gjennomsnittet i fylket og i landet, og holdt høyest kvalitet iblant skolene i Kongsvingerregionen. Skarnes vgs var den første videregående skolen i Innlandet som kvalifiserte seg til å bli en dysleksivennlig skole, og har i ettertid bistått flere skoler i Innlandet med sin kompetanse til å bli det samme. Høsten 2022 ble skolen også tildelt den nasjonale *Perspektivprisen* av Dysleksi Norge, som går til en enhet som har gjort et spesielt godt arbeid for elever med spesifikke lærevansker. Statistikk viser at andelen som fullfører og består videregående utdanning ved Skarnes vgs (89,7 %) er langt over hva som forventes (81,8 %). Elever som starter ved skolen har i snitt betydelig lavere grunnskolepoeng enn

gjennomsnittet for Innlandet, likevel ligger gjennomføringsgraden på skolen høyere enn snittet for fylket.

En ser at elever som kanskje ikke ville fullført videregående skole, gjør nettopp dette ved Skarnes vgs. Å avvikle en god skole som Skarnes videregående og overføre elever til en som har mindre tilrettelegging, vil med all sannsynlighet føre til økt frafall i kommuner som allerede har utfordringer med resultater på grunnskolenivå og lavt utdanningsnivå i befolkningen.

Fylkeskommunen skal i henhold til opplæringslæringslova § 5-3 i planleggingen og utbyggingen av det videregående opplæringstilbudet legge stor vekt på hva slags kompetanse samfunnet trenger.

Dokumentet «Oversikt over videregående skoler i Innlandet» beskriver tilstanden til skolene i Innlandet.

I Kongsvingerregionen har elevene tilgang til 4 videregående skoler. 3 av disse; Sentrum vgs, Øvrebyen vgs og Skarnes vgs ligger geografisk tett. Skarnes vgs foreslås nedlagt. Sentrum og Skarnes vurderes som gode på alle tre kriteriene, mens Øvrebyen mangler tilpasning til moderne undervisningsformer i den eldste delen av bygningsmassen.

Skarnes vgs leier ut 300m² av sin bygningsmasse. Dette tilsier at dette er en kapasitet som potensielt kan fylles. Det vil da heller ikke være nødvendig med nybygg ved Sentrum vgs, som ellers vil utløses av nedlegging av Skarnes.

I saksutredningen legges det vekt på tomme pulter, nedgang i antall elever og behov for økonomiske besparelser. Men den samme saksutredningen tallfester ikke disse innsparingene i noen av de foreslåtte endringene. Den tar heller ikke inn i seg hva den vedtatte gjennomføringsreformen vil bety for antall elever. Her gis alle elever i videregående opplæring anledning til omvalg, med påfølgende tre til fire år som elever ved videregående skole for enkelte. Når så sentrale konsekvenser ikke blir synliggjort eller dokumentert, forsvinner mye av tilliten til at det blir fattet riktig beslutning i en så kritisk viktig sak.

Høringsutkastet er opptatt av å beskrive en ny struktur som er økonomisk bærekraftig i tråd med elevtallsutviklingen. Det er også en intensjon om å opprettholde et

kvalitativt godt tilbud med gode fagmiljø. Imidlertid mangler ganske mange elementer for at saken skal bli tilstrekkelig utredet, og bli et godt kunnskapsgrunnlag både til høring og for kommende politiske vedtak.

Oppsummering:

- *Konkrete økonomiske beregninger for de ulike modellene. Det er gradert med høye og lave kostnader, men det er ingen indikasjoner på hva som ligger i begrepene.*
- *Konkrete beregninger på ekstra kostnader ved skoleskyss og evt. Internatbygg. Det samme gjelder eventuelle ombygginger av skolebyggene*
- *Samfunnsøkonomiske konsekvenser ved f.eks. økt utenforskap når tilbudet reduseres*
- *Et totalregnskap som beskriver den endelige gevinsten av strukturendringen*
- *Gjennomgående mangler barnets beste – vurderinger*
- *Elevens stemme er ikke kommet fram.*
- *Tilbudet til elever med spesielle behov og konsekvensene for dem er svært lite beskrevet*

Denne saksutredningen har store mangler hvis det skal være et godt høringsutkast. Den mangler gjennomgående elevens beste – vurderinger, det mangler en konsekvensutredning av at så mange flere elever må bo på hybel, og det mangler økonomiske beregninger på de fleste områder. Derfor blir det vanskelig å gi en høringsuttalelse på et saksframlegg som er såpass diffust og bruker antakelser og «tro» når konsekvensene beskrives.

Konklusjon:

Saken «Ny skole- og tilbudsstruktur for videregående skole for Innlandet fylkeskommune» bør deles i to saker «Ny skolestruktur for videregående skole i Innlandet fylke» og «Ny tilbudsstruktur for videregående skole i Innlandet fylke». Det må utarbeides gode og gjennomarbeidede konsekvensanalyser for de ulike alternativene som legges fram før endelig vedtak blir fattet.

For Sør-Odal Senterparti

Hans Petter Aarstad

